

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Tdo/48/2020
Identifikačné číslo spisu:	1618010022
Dátum vydania rozhodnutia:	27. januára 2021
Meno a priezvisko:	JUDr. Martin Bargel
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2021:1618010022.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Martina Bargela a sudcov JUDr. Patrika Príbelského, PhD. a JUDr. Martina Piovartsyho na neverejnom zasadnutí konanom 27. januára 2021 v Bratislave v trestnej veci obvineného T. B. pre prečin krádeže podľa § 212 ods. 1, ods. 3 písm. a) Trestného zákona, o dovolaní obvineného T. B. podanom proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave, sp. zn. 1To/8/2019, z 13. marca 2019, takto

r o z h o d o l :

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného T. B. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Malacky rozsudkom, sp. zn. 3T/5/2018, z 12. septembra 2018 v spojení s uznesením Krajského súdu v Bratislave, sp. zn. 1To/8/2019, z 13. marca 2019 uznal obvineného T. B. za vinného zo spáchania prečinu krádeže podľa § 212 ods. 1, ods. 3 písm. a) Trestného zákona, ktorého sa dopustil na skutkovom základe podrobne rozvedenom vo výrokovej časti rozsudku Okresného súdu Malacky.

Za spáchanie tohto trestného činu bol menovanému podľa § 212 ods. 3 Trestného zákona s použitím § 38 ods. 4 Trestného zákona, § 37 písm. m) Trestného zákona uložený trest odňatia slobody vo výmere 20 (dvadsať) mesiacov s tým, že na výkon tohto trestu súd obvineného podľa § 48 ods. 2 písm. a) Trestného zákona zaradil do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia.

Postupom podľa § 287 ods. 1 Trestného poriadku súd prvého stupňa uložil menovanému povinnosť nahradiť poškodenú spoločnosť Q. spol., s r. o., so sídlom v Z., R. 15, IČO: XX XXX XXX škodu vo výške 4.238,25 Eur.

Proti uzneseniu krajského súdu podal obvinený T. B. prostredníctvom obhajcu dovolanie, preto že: „Rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom [§ 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku]. Rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť [§ 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku]“.

Obvinený argumentoval nasledovne:

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku. „ (v podanom odvolaní) bolo poukázané aj na nezákonnosť dôkazu, ktorým je obrazovo - zvukový záznam, ktorý bol získaný v rozpore s ustanovením § 12 Občianskeho zákonníka zo strany svedka K. Z. ... v tejto súvislosti bolo (pozn.: obhajobou) poukázané na to, že svedok K. Z., ktorý ako jediný priamo usvedčuje odsúdeného, ho mohol upozorniť, že ho sníma na svoj mobilný telefón pri údajnom páchaní trestnej činnosti. Z obsahu tohto záznamu však ani priamo nevyplýva, že sa odsúdený dopustil skutku, ktorý sa mu kladie za vinu. Záznam pozostáva z troch častí, pričom na seba môžu nadväzovať len dve prvé, kratšie časti. Tretia, rozsiahlejšia časť, mohla byť zachytená v inom časovom období ako prvé dve. Z tohto pohľadu preto nemohol tento vykonaný dôkaz obstáť v spomínanom teste proporcionality, pričom tento záver sa opiera aj o dostupnú judikatúru (napr. rozhodnutie NS SR, sp. zn. 1Sžd/21/2013). V odvolaní bolo prezentované stanovisko, podľa ktorého je neprípustné, aby si súkromná osoba (akákoľvek fyzická alebo právnická osoba) utajeným spôsobom vyhotovila obrazový záznam inej osoby cielene iba za tým účelom, aby mohla v budúcnosti potenciálne použiť ako dôkaz v trestnom konaní, podozrenie z nezákonného konania nemožno preukazovať dôkazmi získanými z iného nezákonného konania a dôkaz získaný v rozpore s ustanovením § 12 ods. 1 Občianskeho zákonníka nemožno považovať za získaný v súlade so zákonom, a preto nemožno takýto dôkaz použiť v súdnom konaní ako aj ďalší dôkaz získaný na základe takéhoto dôkazu, ktorý je postihnutý nezákonnosťou (tzv. teória plodov z otráveného stromu), ktorá vychádza z toho, že všetky dôkazy, ktoré boli získané nezákonne, musia byť vylúčené), v danom prípade išlo o svedeckú výpoveď K. Z. ako aj ďalšie svedecké výpovede, ktoré z jeho výpovede vychádzajú. Vo vzťahu k nesprávnemu právnemu posúdeniu zisteného skutku bolo v odvolaní poukázané aj na právne chyby rozsudku súdu prvého stupňa, ktorý predmetný skutok vôbec neposudzoval z pohľadu tzv. materiálneho korektívu ... bolo potrebné skúmať, či ide o prečin aj vzhľadom na okolnosti, za ktorých bol čin spáchaný. Napríklad aj to, že zásielka, ktorej obsahom mali byť odcudzené veci, bola prijatá dňa 30. augusta 2017 skladníkom, ktorý za bežných okolností by túto zásielku nemal prijať do skladu RMI, ktorý slúži na uskladnenie výrobného materiálu, teda skla na výrobu autoskiel na rôzne typy vozidiel. Po prijatí zásielky v nie malej hodnote, pracovník - skladník, ktorý zásielku prijal, neoznámil túto skutočnosť svojim nadriadeným, ktorí by s ňou náležite naložili ... (pozn.: ďalej rozoberajúc priebeh skutku a polemizujúc so „správnosťou“ a náležitou opatrnosťou pri nakladaní so zásielkou) ... Je zrejmé, že pomery v poškodenej organizácii umožňovali, aby dochádzalo k stratám a krádežiam na ich majetku. Ako za najzávažnejšiu nesprávnosť pri posudzovaní skutku zo strany prvostupňového súdu obhajoba považovala to, že súd prvého stupňa pri právnom posúdení veci nezohľadnil princíp ultima ratio ... Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že poškodený k ochrane svojho majetku nepristupoval dostatočne, najmä ak pomery u neho umožňovali, aby dochádzalo k stratám a krádežiam ich majetku. Poškodená spoločnosť mala možnosť, aby sa domáhala náhrady spôsobenej škody žalobou v civilnom procese. Súd prvého stupňa v odôvodnení odsudzujúceho rozsudku prezentoval právny názor, že v danom prípade možno tento dôkaz vykonať v trestnom konaní napriek jeho nezákonnosti, nakoľko obстоjí v teste proporcionality vo vzťahu k právu na ochranu súkromia obžalovaného, teda pripustil nezákonnosť tohto dôkazu. V prvom rade poukazujeme na zákonné ustanovenia § 2 ods. 12 a § 119 ods. 2 Trestného poriadku, ktoré nemožno pri rozhodovacej činnosti súdov vo vzťahu k tejto právnej problematike prehliadnuť. Nie je pritom dôležité, či nezákonne získaná súkromná nahrávka je jediným usvedčujúcim dôkazom alebo len jedným z dôkazov, ktoré svedčia o vine obvineného. Tiež nie je dôležité to, že obvinený, resp. jeho obhajca mali možnosť sa k tomuto dôkazu vyjadriť a spochybniť ho. Nezákonnosť dôkazu ho robí ako dôkazom absolútne neúčinným a nepoužiteľným v trestnom konaní. V ustanovení § 119 ods. 2 Trestného poriadku je priamo stanovená nepoužiteľnosť nezákonného dôkazu, ktorý nebol získaný v súlade s Trestným poriadkom alebo osobitným predpisom, ktorým je v danom prípade Občiansky zákonník, pričom Trestný poriadok mu nie je nadradený z dôvodu, že ide o súkromnoprávny predpis. Požiadavka zákonnosti dôkazu je vyjadrená aj v základnej zásade trestného konania uvedenej v § 2 ods. 12 Trestného poriadku. Odvolací súd o podanom odvolaní rozhodol spôsobom podľa § 319 Trestného poriadku, teda odvolanie obžalovaného zamietol ako nedôvodné. Vo vzťahu k vyššie uvedeným odvolacím námietkam odvolací súd uviedol, že odvolaciu námietku týkajúcu sa nedostatočnej ochrany majetku poškodenej organizácie, vyhodnotil ako neopodstatnenú, napriek tomu,

že zodpovední zamestnanci poškodenej spoločnosti začali hľadať zásielku v značnej hodnote až po uplynutí viac ako jedného mesiaca od jej prijatia. Vo vzťahu k namietanej nezákonnosti obrazového a zvukového záznamu, nahrávky na mobilný telefón vyhotovenej svedkom Z. odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia nezaujal žiadne stanovisko. Záverom odvolací súd dodal, že si v plnom rozsahu osvojil hodnotenie dôkazov súdom prvého stupňa a v jeho rozhodnutí v otázke viny obžalovaného nezistil pochybenia, pričom sa stotožnil s písomnými vyjadreniami prokurátora a poškodeného, ktorý si tiež osvojil. Tieto vyjadrenia však neboli zaslané obhajobe pred rozhodnutím o odvolaní. Domnievame sa, že v danom prípade nebolo možné nahrávku, ktorú vyhotovil svedok Z. použiť ako dôkaz v trestnom konaní, lebo ide o súkromnú nahrávku vyhotovenú v rozpore s ustanoveniami § 11 a § 12 Občianskeho zákonníka, t. j. bez súhlasu odsúdeného utajovaným spôsobom, cielene z dôvodu možného získania informácie, ktorá by mohla byť použiteľná niekedy v budúcnosti v trestnom či inom konaní. Žiadne ustanovenie Trestného poriadku neumožňuje nikomu zaznamenávanie zvukových alebo obrazových záznamov z dôvodu možného získania dôkazu proti takejto osobe. Toto oprávnenie majú len OČTK, súdy alebo iné osobitné orgány verejnej moci spravidla len na podklade rozhodnutia či súhlasu príslušného orgánu. Je potrebné však pripustiť, že neplatí absolútny zákaz použitia súkromných nahrávok pre dôkazné účely. V prípade tzv. oprávneného výkonu práva, čo je aj zadržanie podozrivej osoby pristihnutej pri trestnom čine alebo bezprostredne po ňom podľa § 85 ods. 2 Trestného poriadku, by bolo možné akceptovať test proporcionality, na ktorý poukazuje súd prvého stupňa. To však nie je daný prípad. Z vykonaného dokazovania jednoznačne vyplýva, že svedok Z. vyhotovil nahrávku, na ktorej je zachytený odsúdený, bez jeho súhlasu utajovaným spôsobom, pričom na to nemal žiadny dôvod a predložil nahrávku svojim nadriadeným až po uplynutí jeden a pol mesiaca. Nič mu nebránilo celú vec oznámiť príslušným zamestnancom, akonáhle odsúdený odišiel z pracoviska domov, čo bolo v čase od 18.00 hod. dňa 31. augusta 2017. V tomto prípade mohol byť odsúdený zadržaný priamo pri páchaní trestného činu s odcudzenými vecami". K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku: „Vo vzťahu k nesprávnemu právnemu posúdeniu skutku zastávame názor, že predmetný skutok bolo potrebné pri právnom posudzovaní zo strany súdov obidvoch stupňov zohľadniť aj zákonné ustanovenie § 10 ods. 2 Trestného zákona. Jedno z kritérií skúmania a posudzovania závažnosti prečinu ako kategórie trestného činu sú aj okolnosti, za ktorých bol čin spáchaný. Domnievame sa, že poškodený nedostatočne chránil svoj majetok, pričom toto nemožno ospravedlniť ani jeho komplikovanou organizačnou štruktúrou. V prípade odcudzených vecí sa jedná o výpočtovú techniku väčšej hodnoty, na ktorú čakalo niekoľko technicko - hospodárskych zamestnancov dlhší čas. Preto je nepochopiteľné, že zodpovední vedúci poškodeného začali túto techniku hľadať až po uplynutí dlhšieho časového obdobia. Zlyhanie ľudského faktora a nedôslednosť zodpovedných zamestnancov poškodeného, ku ktorým evidentne došlo, je potrebné brať pri posudzovaní predmetnej veci na zreteľ. Podľa právneho názoru Najvyššieho súdu SR, je možné prostredníctvom spomínaného materiálneho korektívu v prípade prečinov pri rozhodovacej činnosti trestných súdov uplatniť princíp ultima ratio (subsidiarita trestnej represie). Podľa tohto princípu trestné právo s trestnoprávnou kvalifikáciou určitého konania, ktoré má súkromnoprávny základ, je potrebné považovať za krajný prostriedok ochrany svojich práv. Tento princíp tak vyžaduje, aby štát uplatňoval prostriedky trestného práva zdržanlivo a uvážene, najmä tam, kde zlyhali iné právne prostriedky, alebo ak sú tieto neefektívne. Aj Ústavný súd Slovenskej republiky k uvedenému uvádza, že v právnom štáte je neprípustné, aby prostriedky trestnej represie slúžili k uspokojovaniu subjektívnych práv súkromno - právnej povahy, ak nie sú okrem toho splnené všetky predpoklady vzniku trestnoprávnej zodpovednosti, čo je aj daný prípad. Na základe vyššie uvedených skutočností je podľa nášho názoru zrejmé, že uznesením Krajského súdu v Bratislave, sp. zn. 1To/8/2019, zo dňa 13. marca 2019, ktorým súd podľa § 319 Trestného poriadku zamietol odvolanie obžalovaného, bol porušený zákon v neprospech obvineného T. B.".

K dovolaniu obvineného sa vyjadril prokurátor (č. l. 250 a nasl. spisu) v podstate nasledovne:

„Obvinený vo svojom dovolaní opätovne namieta nezákonnosť súkromnej nahrávky ako dôkazu v trestnom konaní, a teda dožaduje sa aplikácie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku. K predmetnému problému bolo už vo vyjadrení tunajšej prokuratúry k odvolaniu obvineného citované rozhodnutie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 2Tost/4/2014, zo dňa 2. apríla 2014:

podľa Najvyššieho súdu SR, vyhotovovanie obrazovo - zvukových záznamov môže kolidovať s § 12 Občianskeho zákonníka. Na rozdiel od verejnoprávných úprav (trestnoprávnej a administratívno-právných) však táto súkromnoprávna úprava dôkaznú použiteľnosť záznamu v trestnom konaní neobmedzuje (obsahuje len sankcie uvedené v § 13 a § 16 Občianskeho zákonníka), nevyníma teda taký záznam z definície „všetkého“, čo môže byť použité ako dôkaz v zmysle § 119 ods. 2 Trestného poriadku. Záznam ako dôkazný prostriedok však musí byť orgánmi činnými v trestnom konaní zabezpečený na účely trestného konania v súlade s Trestným poriadkom. Z toho vyplýva, že Najvyšší súd SR rozlišuje dôkaznú prípustnosť nezákonne získaných obrazovo - zvukových záznamov v trestnom konaní podľa toho, či pri ich získaní boli porušené normy súkromného práva (napríklad Občiansky zákonník) alebo normy trestného a správneho práva. Pokiaľ bol záznam získaný iba v rozpore so súkromnoprávnou normou (napríklad § 12 Občianskeho zákonníka), je takýto dôkaz prípustný v trestnom konaní. Pokiaľ bol ale záznam vyhotovený v rozpore s normami trestného práva alebo s normami správneho práva, pôjde na účely trestného konania o neprípustný dôkaz. Rovnako tak je možné poukázať na rozhodnutie Ústavného súdu SR, sp. zn. III. ÚS 24/2012, zo 17. januára 2012, kde Ústavný súd SR za zákonný dôkaz považoval každý dôkaz, ktorý bol do trestného konania „prevzatý“ v súlade s Trestným poriadkom a inými s trestným konaním súvisiacimi právnymi predpismi. Skutočnosť, že dôkaz zákonne prevzatý do trestného konania bol pôvodne získaný v rozpore s inými právnymi predpismi, je podľa Ústavného súdu SR na účely prípustnosti tohto dôkazu v trestnom konaní irelevantná, ak orgán činný v trestnom konaní získal dôkaz procesne správnym postupom v súlade s Trestným poriadkom. Nezákonnosť dôkazu v trestnom konaní sa v tomto smere posudzuje len z pohľadu dodržania zákona orgánmi činnými v trestnom konaní, nie inými osobami, od ktorých orgány činné v trestnom konaní tento dôkaz získali. S uvedenom právnou argumentáciou sa stotožnil na str. 18 uznesenia aj Krajský súd v Bratislave Nad rámec doposiaľ uvedeného uvádzame, že obdobné názory vyjadrili aj ďalšie súdy a ďalšie rozhodnutia v SR. Podľa uznesenia Krajského súdu v Žiline zo dňa 22. apríla 2010, sp. zn. 1To/42/2010, je dôležitým pre posudzovanie zákonnosti dôkazu to, či záujem na ochrane súkromia obžalovaného prevažuje nad záujmom ochrany poškodeného a taktiež nad záujmom spoločnosti na spravodlivom postihnutí možného protiprávneho konania obžalovaného. Na základe vyššie uvedeného rozhodnutia, zvukový i obrazový záznam telefonického hovoru a záznam o korešpondencii medzi súkromnými osobami, ktorý bol zabezpečený prostredníctvom jednej z komunikujúcich strán, a to aj bez výslovného súhlasu druhej komunikujúcej osoby, je oprávnený byť použitý ako dôkazný prostriedok v trestnom konaní. Pre porovnanie uvádzame aj názor Okresného súdu Bratislava IV obsiahnutý v rozhodnutí zo dňa 19. marca 2018, sp. zn. 2T/98/2016: každá súkromná osoba má dispozičné právo k záznamu o svojej korešpondencii. V danom prípade obrazový záznam natočený mobilným telefónom vo vzťahu, ku skutkom zabezpečený jednou z komunikujúcich osôb i bez výslovného súhlasu ďalšej komunikujúcej osoby (obžalovaného) môže byť v trestnom konaní použitý ako dôkazný prostriedok na dokumentovanie a preukazovanie porušenia ustanovení Trestného zákona. Prípustnosť takéhoto dôkazného prostriedku je potrebné posudzovať s ohľadom na rešpektovanie práva na súkromie zakotveného v článku 8 Dohovoru a s ohľadom na článok 6 Dohovoru o práve na spravodlivé súdne konanie. Následne na základe odvolania obžalovaného ... rozhodoval vo veci Krajský súd v Bratislave, pričom vo svojom uznesení ... sa vyjadril k danej problematike nasledovne: podľa názoru odvolacieho súdu sú predmetné obrazové nahrávky prípustným dôkazom, pričom súd prvého stupňa nepochybil, pokiaľ ich vykonal na hlavnom pojednávaní ako dôkaz. Na základe vyššie uvedeného sa domnievame, že v uvedenej veci ide o konštantne pretrvávajúcu aktuálnu judikatúru súdov v SR, ktoré prípustnosť súkromnej nahrávky ako dôkazu akceptujú za splnenia aj ďalších podmienok, ktoré v predmetom prípade splnené boli, preto námietku dovolateľa považujeme za neopodstatnenú. V rámci dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku sa obvinený dožaduje aplikácie § 10 ods. 2 Trestného zákona, teda že v tomto prípade ide o nepatrnú závažnosť skutku. S takýmto tvrdením obhajoby sa nestotožňujeme a skutkové okolnosti predchádzajúce spáchaniu skutku, ktoré uvádza obvinený do dovolania, považujeme za irelevantné pre spáchanie skutku a jeho posúdenie v zmysle § 10 ods. 2 Trestného zákona. Tieto podľa nášho názoru nemajú dosah na závažnosť skutku ani jeho právnu kvalifikáciu. Taktiež podotýkame, že uvedené okolnosti a ich posúdenie patria do skutkových okolností, teda nie je možné tieto skutočnosti skúmať v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku. Tento dôvod je čisto zameraný na právne posúdenie skutku, a teda či skutok ako taký zodpovedá právnej kvalifikácii, ktorá bola v tomto prípade aplikovaná. Niet pochyb,

že skutok bol správne právne kvalifikovaný, a teda tento dôvod zjavne nie je naplnený. Samotná závažnosť skutku a možná aplikácia § 10 ods. 2 Trestného zákona by skôr spadala pod dovolací dôvod podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku, preto v tomto dovolacom konaní nie je podľa nášho názoru Najvyšší súd SR oprávnený preskúmať túto otázku. Na základe vyššie uvedeného sa domnievame, že dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. g) a písm. i) Trestného poriadku nie sú v predmetnom prípade naplnené, preto navrhujeme, aby dovolací súd na neverejnom zasadnutí v zmysle § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie odmietol, pretože je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Trestného poriadku, alebo aby na verejnom zasadnutí rozhodol v zmysle § 392 ods. 1 Trestného poriadku a dovolanie zamietol ako nedôvodné".

+ + +

Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 377 Trestného poriadku) pred vydaním rozhodnutia o dovolaní skúmal procesné podmienky pre jeho podanie a zistil, že dovolanie je prípustné [§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. h) Trestného poriadku], bolo podané oprávnenou osobou prostredníctvom zvoleného obhajcu [§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku, § 373 ods. 1 Trestného poriadku], v zákonom stanovenej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku) a na zákonom určenom mieste (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku), spĺňa obsahové náležitosti uvedené v § 374 Trestného poriadku a dospel k záveru, že dovolanie obvineného je potrebné odmietnuť nakoľko je zrejmé, že v predmetnej trestnej veci nie sú splnené dôvody dovolania.

Najvyšší súd poznamenáva, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorý nie je určený na nápravu akýchkoľvek pochybení súdov, ale len tých najzávažnejších, mimoriadnych, procesných a hmotnoprávných chýb. Dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktorým bola vec právoplatne skončená, preto predstavuje výnimočný prielom do inštitútu právoplatnosti, ktorá je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Možnosti podania dovolania, vrátane dovolacích dôvodov, sú z tohto dôvodu striktné obmedzené, aby sa širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia riadna opravná inštancia. Dovolací súd preto nie je povolaný na revíziu napadnutého rozhodnutia z vlastnej iniciatívy.

Z ustanovenia § 385 ods. 1 Trestného poriadku vyplýva, že je viazaný dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené. Viazanosť dovolacieho súdu dôvodmi dovolania sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Trestného poriadku) a nie právnych dôvodov dovolania uvedených v ňom v súlade s § 374 ods. 2 Trestného poriadku z hľadiska ich hodnotenia podľa § 371 Trestného poriadku. Podstatné sú teda vecné argumenty uplatnené dovolateľom a nie ich subsumpcia (podradenie) pod konkrétne ustanovenia § 371 Trestného poriadku (R 120/2012).

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku - „rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom" a jeho zrkadlové znenie - „rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré boli súdom vykonané nezákonným spôsobom", nemožno vykladať v rozpore s jeho logickým i materiálnym významom a účelom (je založené na dôkazoch) tak, že pôjde o prípady, keď súd dôkaz nevykonával a neprihliadal na neho.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku môže byť naplnený len vtedy,

- ak je rozhodnutie súdu založené na dôkazoch, ktoré súd vykonával nezákonným spôsobom tzn., že pri ich vykonávaní (ale aj získaní v prípravnom konaní) bol porušený zákon,
- ak je rozhodnutie súdu založené na dôkazoch, ktoré súd na hlavnom pojednávaní nevykonával ale prihliadal na ne,
- ak je rozhodnutie súdu založené na dôkazoch, ktoré síce boli získané zákonným spôsobom, ale nie sú procesne použiteľné na preukazovanie skutočností rozhodných pre rozhodnutie.

Vyššie uvedené skutočnosti musia byť z obsahu spisu zrejmé a porušenie zákona by malo svojou povahou a závažnosťou zodpovedať porušeniu práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 Dohovoru o

ochrane ľudských práv a základných slobôd, čomu napokon zodpovedá i samotná povaha dovolania ako mimoriadneho (nie ďalšieho riadneho) opravného prostriedku.

Z uvedeného logicky vyplýva záver, že nesprávny procesný postup súdu pri vykonávaní dôkazov môže byť dovolacím dôvodom v zmysle § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku len vtedy, ak má, resp. mal negatívny dopad na práva obvineného. Ak sa nepreukážu takéto účinky nesprávneho procesného postupu pri vykonávaní dôkazov, potom nemožno hovoriť o naplnení dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku, a to aj so zreteľom na to, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle čl. 6 ods. 1, ods. 3 písm. d) Dohovoru by mohlo dôjsť len vtedy, ak by odsúdenie bolo založené výlučne alebo v rozhodujúcej miere (solely or to a decisive extent) na dôkazoch získaných nezákonným spôsobom, čo sa v predmetnej veci nestalo (pozri Mariana Marinescu p. Rumunsku, rozs. č. 36110/03 z 2. februára 2010, Emen p. Turecku, rozs. č. 25585/02 z 26. januára 2010, Van Mechelen a ďalší p. Holandsku, Visser p. Holandsku, rozs. č. 26668/95 zo 14. februára 2002, Al - Khawaja a Tahery p. Spojenému kráľovstvu, rozs. č. 26766/2005 a č. 22228/06 z 15. decembra 2011 a ďalšie).

Súd nie je povinný vykonať dôkazy, ktoré strany nenavrhli a tiež nemusí vykonať ani tie dôkazy, ktoré strany síce navrhli, ale súd ich nepovažuje za rozhodné a dôležité pre spravodlivé rozhodnutie (§ 272 ods. 3 Trestného poriadku, § 2 ods. 10 Trestného poriadku, § 2 ods. 11 Trestného poriadku) a napokon súd nemusí vykonať ani tie dôkazy, ktoré strany síce navrhli, ale „neskoro“ (§ 240 ods. 3 druhá veta Trestného poriadku), alebo neprejavili reálnu snahu o ich vykonanie (§ 240 ods. 4 tretia veta Trestného poriadku).

Preto platí, že nevykonanie dôkazu súdom (a samozrejme neprihliadanie na neho), nie je možné považovať za okolnosť odôvodňujúcu existenciu dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku, nakoľko iba opačný postup súdu - vykonanie dôkazu nezákonným spôsobom môže naplniť dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku.

Spôsob hodnotenia dôkazov vykonaných zákonným spôsobom súdmi nižších stupňov nemôže najvyšší súd v rámci dovolacieho konania iniciovaného obvineným prehodnocovať ani spochybňovať, pretože by tak neprípustným spôsobom zasahoval do výlučnej kompetencie týchto súdov bez právneho podkladu a napokon i v rozpore so samotnou podstatou dovolacieho konania, pretože dovolanie nemôže nahrádzať riadne opravné prostriedky a jeho podanie nie je prípustné v rovnako širokom rozsahu (čo do dôvodov okruhu napadnutelných rozhodnutí, oprávnených osôb atď.), aký je charakteristický pre riadne opravné prostriedky. Dovolanie a rozhodnutie o ňom znamená prelom do právoplatných rozhodnutí, a preto spravidla narušuje stabilitu konečného a vykonateľného rozhodnutia súdu. Z toho dôvodu možno dovolanie aplikovať iba v prípadoch, ak je to odôvodnené závažnosťou pochybenia napadnutého rozhodnutia súdu alebo jemu predchádzajúceho procesného postupu pri vykonávaní dôkazov.

Z podaného dovolania je zjavné, že ťažiskovým argumentom obhajoby je námietka nezákonnosti a nepoužiteľnosti dôkazu: súkromne vyhotoveného obrazovo - zvukového záznamu nachádzajúcom sa v mobilnom telefóne svedka Z.. Ide o vecnú námietku, ktorá ak by bola dôvodná, mohla by spĺňať dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku.

V rámci dovolaní iniciovaného prieskumu odôvodneného dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku môže najvyšší súd preskúmať len to (ak dovolanie nepodal minister spravodlivosti Slovenskej republiky podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku), či jediný usvedčujúci dôkaz alebo viaceré rozhodujúce usvedčujúce dôkazy boli vykonané zákonným spôsobom. Ak dospeje k záveru o zákonnosti vykonaného dokazovania najvyšší súd nemôže spochybňovať skutkové zistenia, prehodnocovať vykonané dôkazy a ich hodnotenie vykonané súdmi nižších stupňov.

Z odôvodnení rozhodnutí súdov nižšieho stupňa celkom zreteľne a zrozumiteľne vyplýva, že súkromne vyhotovený obrazovo - zvukový záznam v posudzovanej veci nepredstavuje jediný

usvedčujúci a ani rozhodujúci dôkaz. Naopak, vo svetle nižšie uvedených skutočností ide o dôkaz skôr podporného charakteru, a to s poukazom na nasledovné:

Odvolací súd (str. 18 a nasl. označeného uznesenia) výstižne uzatvoril, že svedok Z. veľmi detailne popísal spôsob, ako sa predmetná zásielka dostala do skladu, kde a prečo tam bola mimoriadne zložená a detailne popísal správanie a konanie obvineného. Čo je však obzvlášť podstatné: odvolací súd jasne uviedol, že záznamy vyhotovené na súkromný mobilný telefón svedka Z., ktorými menovaný „zdokumentoval“ konanie obvineného, sú len podporného a vôbec nie kľúčového, resp. rozhodujúceho charakteru. Obvinený sa (nevediac o tom, že jeho konanie je zaznamenané) opakovane u menovaného svedka domáhal, aby ho „nenabonzoval“, nakoľko vedel, že svedok Z. jasne videl jeho manipuláciu s ukradnutými vecami. Ak by išlo len o krabice, resp. nepotrebné obaly od akéhokoľvek tovaru tak, ako sa v priebehu konania snažil argumentovať obvinený, najvyšší súd si nevie predstaviť, aké relevantné následky by mohlo mať „nabonzovanie“ obvineného menovaným.

Naviac, aj keby neexistoval dotknutý súkromný záznam svedka Z., skôr vo veci konajúce a rozhodujúce súdy presvedčivým spôsobom ustálili skutkový dej s poukazom na výpovede svedkov R., D., R. a C.. Tým bola spoľahlivo vyvrátená obhajoba obvineného spočívajúca predovšetkým v poukaze na to, že odnášal len prázdne krabice, nakoľko v zmysle výpovedí uvádzaných vyššie uvádzanými svedkami bolo ustálené, že aj na takéto konanie bolo potrebné aspoň neformálne povolenie - dokonca pre tieto účely existovalo aj špeciálne tlačivo.

Súd prvého stupňa ako aj odvolací súd jasným a zrozumiteľným spôsobom uviedli, prečo mali za preukázané aj konštatovania priameho svedka Z. ohľadom opustenia areálu poškodenej spoločnosti okolo 18.00 hod. a nevrátenia sa späť na pracovisko napriek tomu, že mali spolu dokončiť pracovnú smenu (trvajúcu do 22.00 hod.). V tejto súvislosti je dôležité konštatovanie svedka D., ktorý potvrdil opustenie areálu obvineným v dotknutom čase. Obvinený mal priepustku síce podpísanú, ale svedkom N., ktorý na to nemal oprávnenie. Navyše, z označenej priepustky vyplýva, že pôvodne uvedený čas na priepustke (20.00 hod.) bol dodatočne prepísaný na 18.00 hod. práve svedkom N. (pozn.: ide o svedka, ktorý ešte v konaní pred súdom prvého stupňa potvrdil, že obvineného pozná celý život, je jeho kamarát, a preto oba vo veci skôr konajúce a rozhodujúce súdy jeho výpoveď vyhodnotili ako nevierohodnú, ba až priam tendenčnú). Vlastným šetrením poškodenej spoločnosti napokon pri kontrole dochádzky obvineného bola zistená aj manipulácia s časovými údajmi v dochádzkovej knihe, konkrétne manuálna korekcia na štandardný pracovný čas od 14:00 hod. do 22:00 hod.

Konštatovanie okresného aj odvolacieho súdu ohľadom skutočnosti, že k manuálnej korekcii odchodu z pracoviska obvineného došlo práve v dôsledku konania svedka N., je v úplnom logickom súlade s ostatnými zisteniami a priebehom skutkového deja ako takého. O to viac, ak si sám svedok N. v rozhodný deň zaevidoval príchod na pracovisko o 19:00 hod., čo vylučuje možnosť, že by mohol obvinenému podpísať priepustku o 18:00 hod.

Z uvedeného je bez akýchkoľvek pochybností zrejmé, že obrazový záznam protiprávneho konania obžalovaného nebol ani jediným a ani rozhodujúcim dôkazom preukazujúcim jeho vinu. Treba si uvedomiť, že „nositeľom“ dôkaznej informácie preukazujúcej vinu obvineného bol svedok K. Z. a prioritným usvedčujúcim dôkazom bola jeho výpoveď na hlavnom pojednávaní.

Vykonanie obrazového záznamu o priebehu skutku na hlavnom pojednávaní (po tom ako bol k veci vypočutý menovaný svedok) slúžilo v predmetnej veci v procese dokazovania na posúdenie dôkaznej hodnoty usvedčujúcej informácie podanej „nositeľom“, a teda slúžilo na preukázanie hodnovernosti spoľahlivosti, pravdovravnosti a vierohodnosti výpovede svedka K. Z.. Nakoľko obrazový záznam nebol jediným a ani rozhodujúcim dôkazom preukazujúcim vinu obvineného bol použiteľný v trestnom konaní v súlade s § 119 Trestného poriadku, ale i III. ÚS 24/2020, zo 17. januára 2012, a preto jeho vykonaním na hlavnom pojednávaní nedošlo k naplneniu dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku.

Naviac najvyšší súd dodáva, že ak by sa aj zistilo a ustálilo, že ten-ktorý dôkaz bol získaný porušením čl. 8 Dohovoru, neznamena to vždy vylúčenie tohto dôkazného prostriedku zo štruktúry usvedčujúcich dôkazov, pretože tým nedochádza automaticky k porušeniu čl. 6 Dohovoru (viď Khan vs. Spojené kráľovstvo, rozsudok z 12.5.2000; Heglas vs. ČR, rozsudok z 1.3.200; Schenk vs. Švajčiarsko, rozsudok z 12.7.1988; Allan vs. Spojené kráľovstvo, rozsudok z 11.5.2002).

Zároveň je treba poukázať aj na záver prijatý najvyšším súdom v uznesení, sp. zn. 2Tost/14/2014, z 2. apríla 2014, ktorého obsah spočíva v podstate v tom, že vyhotovovanie obrazových, zvukových alebo obrazovo - zvukových záznamov nepochybne môže kolidovať s § 12 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník - z právneho hľadiska je však kvalifikačného významu ten fakt, či bol označený obrazovo - zvukový záznam prevzatý do trestného konania postupom predpokladaným v Trestnom poriadku. Tento záver si osvojil aj senát IT a aplikuje ho na túto trestnú vec.

Inak povedané, nejedná sa o základné dôkazné zistenie, ktorého nezákonnosť tak, ako to uvádza obhajoba, zaťažuje vadou nezákonnosti (v zmysle teórie tzv. plodov z otráveného stromu, ktorá je - len pre úplnosť - obhajobou prirodzene predkladaná, eufemisticky povedané, vo významovom obsahu, ktorý je mierne prispôbený vo svetle pochopiteľne priaznivejšom pre obvineného) ďalšie na to nadväzujúce dôkazy.

Skutočnosť je omnoho prozaickejšia - svedok Z. priamo „na vlastné oči“ videl, ako obvinený nakladá tovar, s ktorým predtým manipuloval vyššie opísaným spôsobom (za účelom zistenia, čo je obsahom krabíc, ktoré neskôr preniesol z miesta vykládky do skladu) do vlastného motorového vozidla a následne po tom, ako sa napriek jeho povinnosti zotrvať v mieste výkonu práce do konca pracovnej zmeny do práce už nevrátil, pri ďalších zmenách svedkovi Z. prízvukoval, aby ho „nenabonzoval“. O tomto následne menovaný svedok konštantným a konzistentným spôsobom vypovedal počas celého trestného konania. Až následne na podporu svojich tvrdení predložil orgánom činným v trestnom konaní záznamy vyhotovené svojim mobilným telefónom.

Namietaný obrazovo zvukový záznam je len podporným dôkazom, pričom možno spoľahlivo uzatvoriť, že ak by vôbec neexistoval, na zistenom skutkovom stave by to s poukazom na vyššie uvádzané svedecké výpovede, listinné dôkazy a iné podklady pre zistenie skutkového stavu nemenilo prakticky nič.

Najvyšší súd konštatovanie, že v posudzovanom prípade nešlo o „špehovanie“ alebo systematické vyhotovovanie si záznamov osobnej povahy inej osoby za účelom ich ďalšieho využitia pre súkromné alebo priam protiprávne účely, v rámci ktorého bol obvinený náhodne pristihnutý pri krádeži uvedených vecí. Takisto nejde o akési „supľovanie“ úlohy štátu reprezentovaného orgánmi činnými v trestnom konaní, nakoľko priebeh skutku a s tým súvisiace skutkové okolnosti podstatné pre ustálenie trestnej zodpovednosti obvineného presvedčivo a jasne dokumentujú ostatné vo veci vykonané dôkazy, na ktoré poukázali súdy nižších stupňov.

S poukazom na uvedené dospel najvyšší súd k záveru, že v trestnej veci obvineného nemožno konštatovať naplnenie dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku, a preto argumentáciu obvineného odmietol ako nedôvodnú.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia, správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

Pri posudzovaní oprávnenosti tvrdenia existencie tohto dovolacieho dôvodu, je dovolací súd vždy viazaný konečným skutkovým zistením, ktoré vo veci urobili súdy nižšieho stupňa, a teda dôvodom dovolania nemôžu byť skutkové zistenia, čo vyplýva z dikcie ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Vo vzťahu ku skutkovému stavu zistenému súdmi nižšieho stupňa, vyjadrenému v tzv. skutkovej vete výroku, môže obvinený v dovolaní uplatňovať iba námietky právneho charakteru, nikdy nie námietky skutkové. Za skutkové námietky sa pritom považujú námietky, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam súdov, proti rozsahu vykonaného dokazovania, prípadne i hodnoteniu vykonaných dôkazov súdmi nižšej inštancie. Dovolací súd nemôže posudzovať správnosť a úplnosť skutkových zistení aj preto, že nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy bez toho, aby ich mohol v konaní o dovolaní sám vykonávať. Ťažisko dokazovania je totiž v konaní na súde prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňať, resp. korigovať iba odvolací súd v rámci odvolacieho konania. Dovolací súd nie je odvolacou inštanciou zameranou na preskúmavanie rozhodnutí súdu druhého stupňa.

Nesprávnym právnym posúdením zisteného skutku sa rozumie, že skutok bol v napadnutom rozhodnutí kvalifikovaný ako trestný čin, napriek tomu, že nešlo o žiadny trestný čin, alebo že ustálený skutok vykazuje znaky iného trestného činu, alebo že obvinený bol uznaný za vinného z prísnejšieho trestného činu, než ktorého sa ustáleným skutkom dopustil. Podstatou správneho posúdenia skutku je aplikácia hmotného práva, teda že skutok zistený v napadnutom rozhodnutí súdu bol subsumovaný - podradený pod správnu skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone, pričom len opačný prípad (nesprávna subsumpcia) odôvodňuje naplnenie tohto dôvodu.

Nesprávnym použitím iného hmotnoprávneho ustanovenia sa rozumie nedostatočné posúdenie okolností vylučujúcich protiprávnosť (§ 24 - krajná núdza, § 25 - nutná obrana, § 26 - oprávnené použitie zbrane, § 27 - dovolené riziko, § 28 - výkon práva a povinnosti, § 29 - súhlas poškodeného, § 30 - plnenie úlohy agenta), prípadne zániku trestnosti činu (najmä § 87 Trestného zákona - premlčanie trestného stíhania), resp. chybné rozhodnutia súdu pri uložení úhrnného trestu a spoločného trestu § 41 Trestného zákona), súhrnného trestu (§ 42 Trestného zákona), chybná aplikácia ustanovenia § 47 Trestného zákona a pod.

Čo sa týka zmieňovaného dôvodu dovolania, možno námietky obvineného zhrnúť do jedinej množiny a síce, že nesprávnosť právneho posúdenia zisteného skutku odvodzuje od toho, že skôr vo veci konajúcej a rozhodujúcej súdy nepoužili pri posudzovaní jeho trestnej zodpovednosti ustanovenie § 10 ods. 2 Trestného zákona, t. j. materiálny korektív s poukazom na princíp ultima ratio a zásadu subsidiarity trestnej represie.

Označenú nesprávnosť takéhoto postupu obvinený odvíja od jeho domnienky, že poškodený nedostatočne chránil svoj majetok, na ktorý čakalo niekoľko technicko - hospodárskych zamestnancov poškodeného dlhší čas. Zároveň obvinený uviedol, že pri posudzovaní predmetnej trestnej veci bolo potrebné vziať do úvahy aj „zlyhanie ľudského faktora“ spočívajúce v nedôslednosti zamestnancov poškodeného. V právnom štáte je totiž neprípustné, aby prostriedky trestnej represie slúžili k uspokojeniu subjektívnych práv súkromno - právnej povahy, ak nie sú okrem toho splnené všetky podmienky trestno - právnej zodpovednosti (čo je aj prípad obvineného).

K tomu najvyšší súd uvádza:

Predmetom trestnej veci obvineného je jeho protiprávne konanie, ktoré všetkými znakmi skutkovej podstaty príslušného trestného činu zjavne prekročilo mantinely súkromnoprávnej regulácie. Pri takomto evidentnom excese z povinnosti dodržiavať zákon by aplikácia mimotrestných prostriedkov regulácie súkromnoprávných vzťahov vyznela nanajvýš samoúčelne a vo vzťahu k poškodenému subjektu by opačný postup hraničil s porušením zásady denegatio iustitiae (odopretia spravodlivosti) vo vzťahu k úlohe súdu v trestnom konaní.

Treba dodať, že pokiaľ je z formálneho hľadiska preukázané, že trestne zodpovedný páchatel' svojim konaním (zohľadniac závažnosť prečinu tak, ako to predpokladá § 10 ods. 2 Trestného zákona) naplnil zákonné znaky skutkovej podstaty trestného činu, je povinnosťou orgánov činných v trestnom konaní a súdu vyvodiť trestnoprávnu zodpovednosť postupom podľa Trestného poriadku (pozri aj R 96/2014).

K princípu ultima ratio najvyšší súd uvádza, že pokiaľ zákonodarná moc označila určité konanie za protiprávne, musí aj aplikácia princípu ultima ratio v trestnom konaní mať isté pravidlá, ktoré nemôžu byť založené na svojoľnom výklade zákona súdom. Z toho vyplýva, že princíp ultima ratio možno aplikovať v rámci trestného konania vždy len v súlade s ustanoveniami Trestného zákona a Trestného poriadku.

Najvyšší súd už vyslovil (R 96/2014), že princíp ultima ratio možno uplatniť len prostredníctvom materiálneho korektívu § 10 ods. 2 Trestného zákona, teda len pri prečinoch. Toto pravidlo je vo vzťahu k prečinom plne opodstatnené, pretože súdna moc na aplikáciu princípu ultima ratio použila zákonodarcom deklarovanú možnosť za istých okolností nepovažovať za protiprávne konanie, ktoré sa ako protiprávne javí z dôvodu naplnenia všetkých formálnych znakov skutkovej podstaty konkrétneho prečinu.

V predmetnej veci najvyšší súd skúmal, či konaním obvineného T. B. tvoriacim skutkovú vetu odsudzujúceho rozsudku boli naplnené všetky t. j. formálne i materiálne znaky skutkovej podstaty prečinu krádeže podľa § 212 ods. 1, ods. 3 písm. a) Trestného zákona a dospel k záveru, že áno. Tu najvyšší súd poukazuje na znenie § 8 Trestného zákona, podľa ktorého trestný čin je protiprávny čin, ktorého znaky sú uvedené v tomto zákone, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pojmom znaky uvedené v tomto zákone sa rozumejú znaky objektívnej a subjektívnej povahy, ktoré tvoria tzv. skutkovú podstatu trestného činu (súhrnných znakov, ktoré charakterizujú ľudské konanie a jeho následok ako trestný čin), pričom všetky sú rovnako nevyhnutné a rovnocenné.

Z hľadiska obsahu, každá skutková podstata trestného činu vyjadruje všetky podstatné znaky a črty nevyhnutné na posúdenie, či konkrétny spáchaný skutok možno považovať za trestný čin. Ide o súhrn znakov možných ľudských aktivít, ktorých splnením vzniká trestná spornosť. Znaky trestných činov uvedené v Trestnom zákone vyjadrujú možnosť vzniku takto klasifikovaných skutkov (predvídanie možnosti vzniku), ako aj nevyhnutnosť podradiť ich pod príslušné skutkové podstaty trestných činov a použiť právne následky uvedené v Trestnom zákone. Súhrn skutkových znakov jednotlivých skutkových podstát trestných činov odráža konkrétny skutok kvantity a kvality. Trestná zodpovednosť vzniká na základe existencie spáchaného skutku, ktorý vykazuje znaky skutkovej podstaty trestného činu. Okrem obligatórnych znakov skutkovej podstaty trestného činu, ktorými sú objekt (záujem, hodnota, či spoločenský vzťah chránený trestným právom), objektívna stránka (konanie vrátane opomenutia, následok a príčinná súvislosť medzi konaním a následkom), subjekt (páchateľ) a subjektívna stránka (zavinenie, niekedy aj pohnútky - motív) sa na vyvodenie trestnej zodpovednosti pri prečine vyžaduje aj naplnenie tzv. materiálneho korektívu, ktorý je vyjadrený v ustanovení § 10 ods. 2 Trestného zákona - nejde o prečin, ak vzhľadom na spôsob vykonania činu a jeho následky, okolností, za ktorých bol čin spáchaný, mieru zavinenia a pohnútku páchatel'a je jeho závažnosť nepatrná.

Materiálny korektív predstavuje výnimku z formálneho chápania kategórie trestných činov. Jednou z podmienok, ktorá musí byť splnená na to, aby určité protiprávne konanie (skutok) mohlo byť kvalifikované ako konkrétny prečin, je v zmysle § 10 ods. 2 Trestného zákona aj pozitívny záver o tom, že závažnosť konania, ktoré inak z formálneho hľadiska napĺňa znaky skutkovej podstaty nejakého prečinu je vyššia ako nepatrná. Stupeň závažnosti činu má zásadný význam pre rozhodnutie o základnej otázke trestného konania (otázke viny a trestu).

Na posúdenie závažnosti určitého protispoločenského konania majú vplyv a závažnosť prečinu určujú nasledovné skutočnosti:

a/ spôsob vykonania činu a jeho následky,

b/ okolnosti, za ktorých bol čin spáchaný (pôjde najmä o poľahčujúce a pritŕažujúce okolnosti - § 36 a § 37 Trestného zákona),

c/ miera zavinenia a pohnútka páchatel'a.

Kritériá, pomocou ktorých sa určuje závažnosť prečinu, sa týkajú konania a následku (test objektívnej stránky) a miery zavinenia v prípade pohnútky (t. j. subjektívnej stránky) sú také rôzne a premenlivé, že pomocou nich možno v konkrétnom prípade dostatočne rozlíšiť stupeň závažnosti spáchaného prečinu, resp. činu vykazujúceho znaky prečinu. Uvedené kritériá pritom nemožno hodnotiť izolovane, ale v ich súhrne bez toho, aby niektoré boli preceňované na úkor iných. Závažnosť niektorého protispoločenského konania býva spravidla deliacou čiarou medzi trestným činom a priestupkom.

V predmetnej veci najvyšší súd dospel k záveru, že obvinený T. B. svojím konaním uvedeným v skutkovej vete odsudzujúceho rozsudku naplnil všetky (formálne i materiálne) znaky skutkovej podstaty prečinu krádeže podľa § 212 ods. 1, ods. 3 písm. a) Trestného zákona.

Najvyšší súd sa nestotožnil s názormi obvineného, že jeho konanie nenaplnia zákonné znaky prečinu s ohľadom na princíp ultima ratio, a teda s ohľadom na materiálne ponímanie trestného konania ako konania subsidiárneho k (v tomto prípade) občianskoprávnemu konaniu. V tejto súvislosti poukazuje na už skôr prijatý záver vyjadrený v odôvodnení uznesenia odvolacieho súdu (str. 20 prvý odsek a nasl.), kedy odvolací súd vyslovil, že argumentácia obvineného (obsahovo totožná s vecne súvisiacimi dovolacími námietkami) je zľahčovaním, ba až bagatelizovaním jeho trestnej činnosti, pričom takýmito úvahami by pri každom trestnom čine krádeže bolo možné argumentovať nedostatočnou ochranou majetku každého poškodeného vlastníka veci.

Ak by najvyšší súd prijal argumentáciu obvineného, v podstate každý trestný čin krádeže alebo iný trestný čin fakticky spočívajúci v nedovolenom prisvojení si cudzej veci by bolo možné s poukazom na zásadu ultima ratio možné „vyriešiť“ mimotrestnými prostriedkami (napr. žalobou na vydanie veci a pod.), čo by viedlo k pomerne absurdným a právne neudržateľným následkom.

Zároveň treba dodať, že konanie obvineného možno vo svetle skôr opísaných skutkových okolností a priebehu samotného skutku charakterizovať ako pomerne dôkladne premyslené, nakoľko sa predtým „presvedčil“, čo je vlastne obsahom zásielky a keď zistil, že ide o hodnotné veci vo výške podrobne vyčíslennej v skutkovej vete rozsudku súdu prvého stupňa, až následne sa rozhodol tieto ukradnúť. Takisto je potrebné poukázať na skutočnosť, že konanie obvineného rozhodne nemožno považovať za akési ojedinelé ľudské zlyhanie, resp. nerozvážnosť vo vzťahu k „nedomysleným“ dôsledkom jeho konania, nakoľko sa skutku dopustil v skúšobnej dobe podmieneného odsúdenia za iný trestný čin (zločin hrubého nátlaku podľa § 190 ods. 1 Trestného zákona). Pokiaľ mal obvinený napriek uvedenému k svojmu vlastnému zavinenému konaniu ľahostajný postoj, nemá ani najvyšší súd pochybnosti o správnosti záverov súdu prvého stupňa v spojení s úvahami odvolacieho súdu, ktoré odmietli jeho konanie posúdiť menej prísne s poukazom na § 10 ods. 2 Trestného zákona.

Preto najvyšší súd nezistil naplnenie ani dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Pozornosti najvyššieho súdu neunikla námietka obvineného, že odvolací súd v napadnutom uznesení uviedol, že si v plnom rozsahu osvojil hodnotenie dôkazov súdom prvého stupňa, pričom sa stotožnil s písomnými vyjadreniami prokurátora a poškodeného, ktoré si tiež osvojil - tieto vyjadrenia však neboli zaslané obhajobe pred rozhodnutím o odvolaní.

Takto formulovaná dovolacia námietka by za súčasného pristúpenia ostatných okolností mohla naplňať samostatný dôvod dovolania a síce dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku (porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom).

Dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku je zásadné porušenie práva na obhajobu. Takýmto zásadným porušením by bolo najmä porušenie ustanovení o povinnej obhajobe podľa § 37 Trestného poriadku; ktoré by mohlo mať konkrétny vplyv na vykonanie jednotlivých úkonov trestného konania smerujúcich k vydaniu rozhodnutí procesnej povahy (napr. rozhodnutie o

obmedzení osobnej slobody) alebo meritórneho rozhodnutia. Dôležité sú teda aj konkrétne podmienky prípadu, ktoré je potrebné vyhodnotiť individuálne ako aj vo vzájomných súvislostiach.

Čo sa týka práva obvineného na obhajobu tak, ako je zakotvené v článku 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky v článku 40 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd i v článku 6 ods. 3 písm. b), písm. c), písm. d) Dohovoru a v neposlednom rade v ustanovení § 2 ods. 9 Trestného poriadku, možno uviesť, že právo na obhajobu patrí k základným atribútom spravodlivého procesu, keďže zabezpečuje aj rovnosť zbraní medzi obvineným na jednej strane a prokurátorom na druhej strane. Zmyslom tohto práva je zaručiť ochranu zákonných záujmov a práv osoby, proti ktorej sa konanie vedie, pretože aj bezchybné rešpektovanie práva na obhajobu, je dôležitým predpokladom vydania zákonného a spravodlivého rozhodnutia.

Právo na obhajobu v zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku je potrebné chápať ako vytvorenie podmienok na plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého obhajovacieho práva. Tento dovolací dôvod možno úspešne uplatňovať len vtedy, ak právo na obhajobu bolo porušené zásadným spôsobom.

Zásada „práva na obhajobu“ vyjadruje požiadavku, aby v trestnom procese bola zaručená ochrana práv a záujmov osoby, proti ktorej sa vedie trestné konanie, a je teda nevyhnutým prostriedkom úspešného výkonu súdnictva smerom k ochrane základných práv a slobôd. Jej legislatívne vyjadrenie a reálne zabezpečenie svedčí v podstate nielen o stupni demokracie v trestnom procese daného štátu, ale vo svojej podstate jej realizácia v čo najširšom meradle je nielen v záujme osoby, proti ktorej sa vedie trestné konanie, ale v záujme celej spoločnosti, pretože toto právo neplynie len z ochrany práv jednotlivca, ale aj zo záujmu štátu na zistení pravdy. Podľa názoru dovolacieho súdu právo na obhajobu sa zaručuje ako základné právo, ktoré podlieha všetkým pravidlám, ktoré sa uznávajú pri ochrane základných práv a slobôd, a možno ho vnímať aj ako prostriedok nastoľujúci spravodlivú rovnováhu medzi verejnými záujmami, ktoré sú predmetom ústavnej ochrany a ochranou práv obvineného.

Zásada „práva na obhajobu“ obsahuje tri relatívne samostatné práva obvineného:

- právo obhajovať sa osobne, alebo
- právo obhajovať sa za pomoci obhajcu podľa vlastného výberu, alebo
- právo na bezplatnú pomoc obhajcu, ak obvinený nemá prostriedky na zaplatenie obhajcu a vyžadujú to záujmy spravodlivosti.

Naviac, konštantná judikatúra právo na obhajobu v zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku chápe ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého obhajovacieho práva. Platný Trestný poriadok obsahuje celý rad ustanovení, ktoré upravujú jednotlivé čiastkové práva obvineného, charakteristické pre príslušné štádium trestného konania. Prípadné porušenie len niektorého z nich, pokiaľ sa to zásadným spôsobom neprejaví na postavení obvineného v trestnom konaní, samo osebe nezakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Zo znenia tohto ustanovenia totiž jednoznačne vyplýva, že len porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom je spôsobilé naplniť uvedený dovolací dôvod.

Najvyšší súd prezretím príslušnej časti predloženého spisu zistil, že vyjadrenie prokurátora (č. l. 186 a nasl. spisu), resp. poškodeného (č. l. 191 a nasl. spisu) boli zasielané priamo odvolaciemu súdu, avšak tento zrejme opomenul ich zaslanie za účelom oboznámenia sa s nimi obvinenému, resp. jeho obhajcovi, nakoľko o uvedenom v spise neexistuje žiaden podklad.

Zo zápisnice o verejnom zasadnutí konanom 13. marca 2019 pred krajským súdom (č. l. 206 a nasl.) je však zrejmé, že predsedníčka senátu po otvorení verejného zasadnutia podala na základe spisov správu o stave veci zameranú na otázky, ktoré treba riešiť. Po vykonaní uvedeného procesné strany prítomné na verejnom zasadnutí (obvinený, obhajca, splnomocnenec poškodeného a zástupca krajskej

prokuratúry) nevzniesli žiadne pripomienky a následne predsedníčka senátu udelila procesným stranám slovo na konečné návrhy. Konečný návrh obhajcu obvineného bol pritom značne rozsiahly. Súčasne, splnomocnenec poškodeného okrem iného explicitne uviedol, že poukazuje na písomné vyjadrenie k odvolaniu obvineného (č. 1. 207 spisu). Z uvedeného najvyšší súd usúdil, že neexistuje podklad pre vyslovenie záveru, že by obvinenému alebo jeho obhajcovi nebol známy obsah písomných vyjadrení tak prokurátora ako aj poškodeného, nakoľko boli s ním oboznámení minimálne v rámci správy o stave veci podanej predsedníčkou senátu po otvorení verejného zasadnutia koncentrovanej na otázky, ktoré treba riešiť, a to na podklade spisu.

Naviac, ak by obvinený, resp. jeho obhajca rýdzo hypoteticky neboli oboznámení s obsahom písomných vyjadrení, nič nebránilo tomu, aby túto skutočnosť na verejnom zasadnutí namietali buď prostredníctvom pripomienok po podaní správy o stave veci (čo im bolo nepochybne umožnené tak, ako je procesne zaprotokolované v zápisnici o verejnom zasadnutí) alebo v rámci konečných návrhov, resp. v rámci využitia práva posledného slova obvineným.

Obvinený a ani jeho obhajca však ani jednu z označených možností nevyužili. Preto možno dospieť k záveru, že im nepochybne bolo známe stanovisko tak prokurátora ako aj poškodeného k podanému odvolaniu, nakoľko zo skutočností obsiahnutých v predložennom spise nemožno dospieť k odôvodneným pochybnostiam o správnosti takto prijatého záveru.

Najvyšší súd dodáva, že uznesenie krajského súdu považuje čo do obsahu, no najmä presvedčivosti a skutočne vyčerpávajúcej povahy odôvodnenia za jasné a zrozumiteľné, pričom z neho možno zreteľne dospieť k dôvodom, prečo odvolací súd rozhodol tak, že odvolanie obvineného postupom podľa § 319 Trestného poriadku zamietol ako nedôvodné. Len strohý odkaz na písomné vyjadrenia prokurátora, resp. poškodeného (v prípade, ak by ich obsah nebol obvinenému a jeho obhajcovi známy, čo najvyšší súd s mierou hraničiacou s úplnou istotou vylúčil v predchádzajúcich vetách), ktoré si odvolací súd osvojil nemôže v žiadnom prípade predstavovať porušenie práva obvineného na obhajobu zásadným spôsobom. Odvolací súd totiž podrobil odvolacie námietky obvineného precíznemu a detailnému prieskumu; súčasne nenechal otvorenú žiadnu spornú otázku a obvinenému poskytol odpovede na všetky jeho odvolacie námietky.

S odkazom na uvedené najvyšší súd dospel k záveru, že v trestnej veci obvineného nemožno konštatovať ani prípadné naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) R. poriadku.

So zreteľom na uvedené neostalo dovolaciemu súdu iné len rozhodnúť podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku a dovolanie obvineného T. B. odmietnuť, pretože je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Trestného poriadku.,

Toto uznesenie bolo prijaté pomerom hlasom 3:0.

P o u č e n i e :

Proti tomuto rozhodnutiu opravný prostriedok nie je prípustný.

